

Strednokriedová mikrofauna rádiolárií zo silicifikovaných horizontov čorštýnskej sukcesie PBP

M. Smrečková

Katedra geografie a krajinej ekológie, Univerzita Mateja Bela, smreckov@fpv.umb.sk

Strednokriedová mikrofauna rádiolárií bola študovaná na lokalitách Červená Skala a Vršatec. Biostratigraficky boli vyhodnotené pestré slieňovcové súvrstvia čorštýnskej sukcesie pieninského bradlového pásma (jaworské súvrstvie). Na lokalite Červená Skala zodpovedajú stratigrafickému intervalu stredný cenoman – turón a na lokalite Vršatec turón – koňak. Tieto stratigrafické intervaly boli overované pomocou dvoch organických skupín – rádiolárií a foraminifer. Ich spoločný výskyt bolo možné úspešne vyhodnotiť najmä v silicifikovaných horizontoch. Takými v študovaných profiloch boli silicifikované slieňovce turónu, ktoré podľa členenia Birkenmajera (1977) reprezentujú **skalské vrstvy** a **altanské bridlice** jaworského súvrstvia.

V študovaných profiloch bola z každej makroskopicky odlišnej vrstvy púchovských slieňov odobratá jedna vzorka. Pre vyhodnotenie vzoriek som použila detailnú rádioláriovú biozónáciu O'Doghertyho (1994), pre mediteránu oblasť.

Lokalita Červená skala leží na Orave, v katastri obce Nižná, blízko kóty 707. Svoj názov dostala podľa nápadnej červenej farby v odokrytej časti bradla.

Rádioláriové spoločenstvá zo spodnej časti profilu obsahovali asociáciu charakteristickú pre spodný turón (U.A.20 – O'Dogherty, 1994), kým spoločenstvo získané z vyšších polôh bolo možné zaradiť tak isto do spodného turónu, ale s vylúčením jeho najspodnejšej časti (U.A.21 – O'Dogherty, 1994) (Obr. 1).

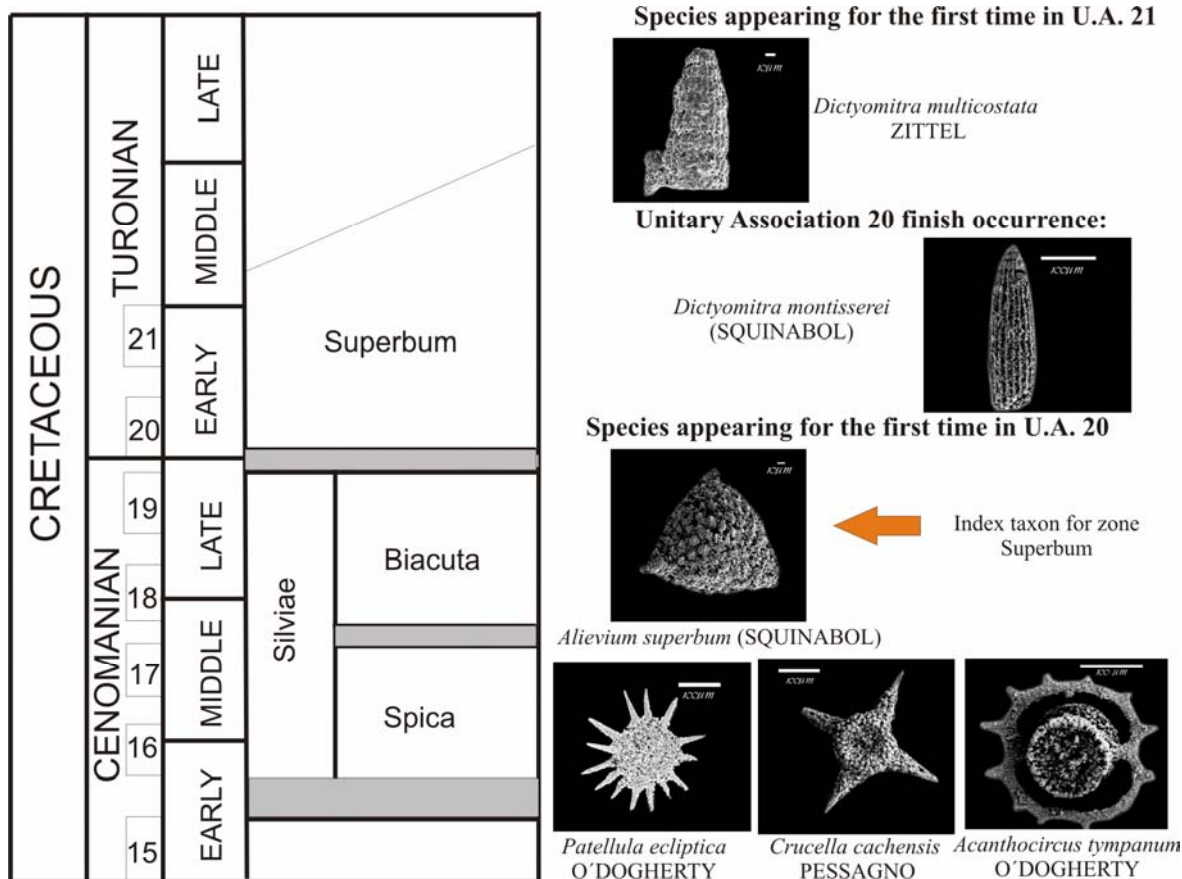
Najvyššie umiestnený rádioláriový horizont obsahoval asociáciu reprezentujúcu pomerne široké stratigrafické rozpätie – turón.

Študovaný profil Vršatec je situovaný približne 400m SZ od dediny Vršatské Podhradie. Na tejto lokalite pochádzali získané spoločenstvá rádiolárií

z vyšších polôh študovaného profilu. Spoločenstvá reprezentovali stratigrafický interval spodný turón (U.A.20 – O'Dogherty, 1994). Najvyššie umiestnený rádioláriový horizont, z ktorého bola získaná najbohatšia vzorka z hľadiska obsahu rádioláriovej mikrofauny obsahovala asociáciu spodného turónu, ale s vylúčením jeho najspodnejšej časti (U.A.21 – O'Dogherty, 1994) podobne ako u predchádzajúcej lokality (Obr. 1).

Na základe pomeru diverzity S/N, ako aj zo zloženia foraminiferovej mikrofauny vo vzorkách z lokalít Červená Skala a Vršatec možno konštatovať, že biosilicitová produktivita a koncentrácia rádiolárií je zreteľným znakom eutrofizácie podpovrchových vrstiev vody. Diverzita spumelárií na lokalite Červená Skala je v porovnaní s naseľármi značne vysoká, kým na lokalite Vršatec je tento pomer viac menej vyrovnaný. V naseľáriách sa u oboch lokalít počtom jedincov presadzujú formy, tolerujúce nestabilné environmentálne podmienky, ktoré podľa výskumov na typových lokalitách vrchnocenomanského anoxického eventu OAE – 2 pokračuje od vrchného cenomanu ešte aj do spodného turónu.

Obr. 1: Chronostratigrafické postavenie jednotkových asociácií (O'Dogherty, 1994), foto Smrečková 2004.

Pod'akovanie: Príspevok vznikol za finančnej podpory grantových projektov APVV-51-011305, Vega 0140 a 0104. Zároveň chcem poďakovať dr. Sotákovi za určenie veku profilov stanovený na základe foraminiferovej mikrofauny a dr. Ožvoldovej za odborné konzultácie.

Literatúra:

- Birkenmajer, K. 1977. Jurassic and Cretaceous lithostratigraphic units of the Pieniny Klippen Belt, Carpathians, Poland. *Stud. Geol. Pol.* 45, 7 – 159.
- O'Dogherty, L. 1994. Biochronology and paleontology of Mid-Cretaceous radiolarian from Northern Apennines (Italy) and Betic Cordillera (Spain). *Mémoires de Géologie (Lausanne)* 21, 1-415.